

RASSEGNA DEGLI ARCHIVI DI STATO, god. LV/1, Rim, siječanj/travanj 1995, str. 9-235 (plus nepaginirani dodatak)

Ovaj broj časopisa podijeljen je na 10 rubrika (Inventari; Kronika; Bilješke i komentari; Dokumentacija; Aktivnost arhiva; Primljeno gradivo u arhive, premješteno gradivo, depoziti, pokloni i kupnje; Prikazi i recenzije; Primljene knjige; Organizacija državnih arhiva s 1. siječnjem 1995; Normativne odredbe).

U rubrici *Inventari* dva su priloga: Inventar fonda *Corpo degli ingegneri d'acque e strade compartimento di Pisa* (Zbor vodo- i cestovnih inženjera – odjel u Pisi), što se čuva u Državnom arhivu u Pisi i rad *Intendenze Borboni – che e archivi comunali in Sicilia* (Burbonska intendenza i komunalni arhivi na Siciliji). Ovaj rad pruža ustvari kratak prikaz institucija vlasti na Siciliji u prvoj polovici 19. st.

Rubrika *Kronike* donosi izvješća o održanim savjetovanjima, seminarima i sl. (ukupno njih šest), od 12. listopada 1994. do 6. travnja 1995. U rubrici Dokumentacija objavljeni su dokumenti s 30. međunarodne konferencije Okrugloga stola o arhivima (*Table ronde des Archives*), održane u Solunu od 12. do 15. listopada 1994. (na francuskom jeziku) te sa sastanka Vijeća Europe u svezi s arhivima, održanoga u Strassburgu 21. i 22. studenoga iste godine (na engleskom jeziku).

Osvrnut ćemo se ovdje na prikaz seminara (str. 75-82) što ga je napisao Alberto Zacchè iz Komunalnog povijesnog arhiva Carpi, održanoga u Bologni od 2. ožujka do 6. travnja 1995. godine na temu *Disposizioni di legge e prassi in materia di selezione e scarto della documentazione* (Zakonske odredbe i praksa pri odabiru i izlučivanju gradiva). Autor na početku pravilno zaključuje, da "pitanje izlučivanja predstavlja danas jedan od ključnih problema u djelovanju arhiva", navodeći pritom osnovne razloge:

- stalno povećavanje mase papirnatih dokumenata;
- zastarjelost važećih odredaba o izlučivanju;
- velika smjena generacija arhivskih djelatnika;
- smanjenje ili, u određenim slučajevima, potpuni nestanak tradicionalne administrativne kulture;
- nedostatna briga pri stvaranju fascikla – osnovne arhivske jedinice;
- veća pozornost što ju odgovorni djelatnici u uredima posvećuju informatizaciji, te konačno
- potpuni nedostatak poznavanja *records managementa* u redovima arhivista.

Koliku važnost lokalna samouprava odnosno administracija u Italiji posvećuje ovim pitanjima, pokazuje činjenica da je, uz djelatnike državnih i povijesnih arhiva, predavanjima prisustvovalo više općinskih tajnika i službenika raznih javnih ureda. Prisutni su također bili i razni istraživači, djelatnici u kulturnim ustanovama, pola-

znici arhivističkih, paleografskih i diplomatskih škola i to ne samo s područja Emilia-Romagna, već i iz Piemonta, Lombardije, Toskane, Marche i Lazija (ukupno 229 polaznika), koji su redovito pratili predavanja i u velikom broju sudjelovali u raspravi.

Navodimo samo neke od tema o kojima se predavalo i raspravljalo na ovom seminaru.

Zabrana izlučivanja dovodi do prekomjerne količine dokumentacije. Ovo je stajalište ponekad posljedica prevelikog izlučivanja u prošlosti. Dokumenti na papiru, zahvaljujući novim nositeljima obavijesti, izgubili su dosadašnju važnost, pa i to treba imati na umu pri odlučivanju o prevažnom pitanju izlučivanja ili čuvanja dokumenata. O tome trebaju odlučivati skupine stručnjaka. Kako kaže jedan od autora, nameće se tautološki zaključak: "Može se izlučiti sve ono što je beskorisno za čuvanje."

Kazne za neovlašteno uništavanje gradiva su oštre, pa i onda kada se radi o privatnim arhivima.

Jedna od tema koje su izazvale najviše rasprava, bila je i ona o informatičkim sredstvima i njihovu trajanju. Zaključak je sljedeći: Ove će inovacije u budućnosti utjecati također na metodologiju povijesnih istraživanja, jer će s jedne strane ubrzati rad na istraživanju, ali će se s druge strane morati istražiti novi načini selekcioniranja izvora i, prije svega, naći ključevi pristupa informacijama.

U jednom od predavanja iznesen je, uz ostalo, podatak da se u Francuskoj planira izlučivanje barem 90% suvremenoga gradiva, dok se u Italiji nastoji sačuvati veći postotak gradiva. Upozoreno je na obveze arhivskih djelatnika da više pažnje posvete gradivu u nastajanju, posebno s obzirom na sve veći broj kopija i fotokopija.

Bilo je još zanimljivih predavanja, opisanih u ovom saopćenju, koje bi također bilo korisno prevesti u cijelosti ili barem dati njihov prikaz u našem časopisu. Zanimljiv je i sljedeći zaključak: Izbor dokumenata za izlučivanje stvar je općine (tvorca gradiva u nastajanju) te su za taj izbor odgovorni njeni službenici, dok je Glavna uprava (*Soprintendenza*) dužna dati mišljenje u svezi s povijesnom vrijednošću određenog gradiva. Općina ne smije, dakle, svoje obveze i odgovornost prebaciti na Glavnu upravu.

Rubrika *Aktivnost arhiva* obuhvaća manjim dijelom izvješća o sređivanju i obradi fondova, a daleko većim dijelom se odnosi na razne izložbe, u organiziranju kojih se arhivi upravo natječu, kao i na razna predavanja, simpozije, sastanke i druge skupove organizirane od strane pojedinih arhiva. Navodimo samo neke od tema seminara te neke od izložaba.

Seminari i predavanja: Od primopredajnog zapisnika do Vodiča Državnog arhiva (Državni arhiv u Cagliariju); Državni arhiv u Mantovi. Naslijeđe koje treba

upoznati i čuvati (Državni arhiv u Mantovi); Povijesna istraživanja, obavijesna sredstva u čitaonici Arhiva i Vodič talijanskih arhiva (Državni arhiv u Tarantu).

Izložbe: Strašni potres koji se dogodio 11. siječnja 1693. (Državni arhiv u Kataniji); Arhivi za povijest Italije (Državni arhiv u Foggi); Arhivsko gradivo (Državni arhiv u Forliju – područna sekcija u Ceseni); Francesco II. Burbonski. Sjećanje na jednog kralja povodom stogodišnjice smrti (Državni arhiv u Napulju).

Svakako da je, uz već navedene rubrike, najzanimljivija šesta, koja tretira kretanje gradiva odnosno novoprimitljeno gradivo, depozite, darovanja i dr.

Na kraju, na 20 nepaginiranih stranica drugačije boje, navedene su publikacije talijanskih državnih arhiva sa svim relevantnim bibliografskim podacima te s navedenom cijenom i podatkom o eventualnoj rasprodanosti. Ovo je uobičajeni dodatak časopisu, a treba reći da nisu navedena samo nova izdanja.

Jakov Jelinčić

RASSEGNA DEGLI ARCHIVI DI STATO, god. LV, Rim, sv. 2-3, svibanj/prosinac 1995, str. 245-534

I ovaj broj časopisa razdijeljen je na više rubrika: Saopćenja; Kronike; Vijesti i komentari; Dokumentacija; Aktivnost arhiva; Prikazi i recenzije; Primitljene knjige; Normativne odredbe; Regionalno zakonodavstvo; Vijesti iz zakonodavstva.

Iz praktičnih razloga osvrnut ćemo se detaljnije na prvo saopćenje, koje je pod naslovom "Novo sjedište Državnog arhiva u Firenci" (*La nuova sede dell'Archivio di Stato di Firenze*) napisao Claudio Lamioni. Rad je obogaćen fotografijama eksterijera i interijera te shemama zgrade. U uvodu časopisa navodi se da se od ovog broja započinje s objavljivanjem serije saopćenja posvećenih temi arhivskih zgrada odnosno njihovim strukturama, kao mjestu čuvanja dokumentacije. Uz ostale uzore u saopćenjima o toj temi, urednik se osvrće i na časopis *Atlanti Centra* za profesionalne i tehničke probleme u arhivima iz Maribora.

Zanimljivo je da se o tom "novom" zdanju u Firenci piše sedam godina nakon što je zgrada puštena u uporabu, kroz koje su se vrijeme mogle uočiti i njene prednosti. Novo arhivsko zdanje po autorovim riječima "čini neku vrstu otoka između arterija gustog cestovnog prometa". Povoljna situacija za arhitekta bila je u činjenici što je zgrada smještena na prostoru koji obiluje građevinama nastalima u razdoblju od 13. do 20. st., pa su arhitekti imali slobodne ruke. Autor, uz već spomenutu konstataciju o "otoku", govori i o činjenici da se "brojne gradske i izvangradske prometne linije doslovce sijeku u neposrednoj blizini zgrade te omogućavaju lakšu komunikaciju sa svakom točkom u gradu". Nema sumnje da ovakav